

NÉPNEVELŐK LAPJA.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI SZAKKÖZLÖNY.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON A NAGY SZÜNIDŐBEN IS.

Laptulajdonos és kiadó: A „NÉPNEVELŐK BUDAPESTI EGYESÜLETE.”		Felelős szerkesztő: SOMLYAY JÓZSEF.
Előfizetési ár:		TARTALOM:
Egész évre 4 frt	A lap szellemi részét illető közlemények, valamint a vidéki előfizetők részéről beküldendő díjak és reklamációk a szerkesztő neve alatt Budapest, I. ker. Krisztinaváros, Pálya-utca 9-ik sz. a. küldendők.	A tanév vége. — A „Néptanoda” szerkesztőségének. — Az alaki számolásról. CSERSZEGHY S. — Tárcza: Nevezetes férfiak kised- és gyermek korából. PÉTERES József. — Könyvismertetés. SZABÓ LAJOS. — Az Eöt-vös-alap” közleményei. — Irodalom. — Vegyesek.
Fél évre 2 frt		
Negyed évre 1 frt		
Egyes szám 10 kr.		

A tanév vége.

Fontos napok viradtak országszerte t. üggyársainkra: hazánk tanítóságára. Egy év fátadalmának gyümölesével kell beszámolniok. Szü-lők, hatóságok s az egész művelt közönség figyelme felénk van fordulva. Ha máskor nem, e napok alatt bizonyára mindenki érzi a tanítói állás fontosságát, figyelemreméltó számottevését a nemzeti élet sokféle küzdelmeiben. Ünnepies érzellemmel közelednek a népnevelés-csarnokai felé kulturális életünk barátai, hogy egy bepillantást tegyenek a jövő magyar nemzet szelleméletébe. Még az ellenség is tisztelettel lépi át küszöbünket, mert érzi, hogy a nemzeti erő melegágya az, a hová belépett.

A főváros iskoláiban is most folyik az évi zárszámadás, melynél életbevágóbb alig van a főváros életében; nemcsak azért, mert alig van család, mely ennél érdekelve ne volna, hanem azon magasabb szempontból is, hogy ezek a számadások döntenek a magyar főváros jövőjében úgy társadalmilag, mint politikailag. Azok a szép, nagy feladatok, mik Budapest fejlődésében egész a távol jövőig kitűzvék, csak művelt, kötelességtudó s kötelességérző polgárok erős akarata s egyesült cselekvése mellett oldhatók meg.

Csak egyet említsünk meg!

Ki ne óhajtaná, ki ne akarná a czélt, hogy Magyarország fővárosa nyelvben, érzelemben s egészben úgy, mint részeiben, úgy köz-, mint magán-életében magyar legyen; hogy a magyar nemzeti érdekek, érzelmeik, törekvések, küzdelmek góczpontjául láthassunk szép fővárosunkat!

S e nagy nemzeti czél fundamentomai ott készülnek a mi hajlékainkban: népnevelési intézeteinkben. A mily alapokat raknak itt a mi kezeink, olyan lesz az az alkotmány, melynek kiépülését oly várva várja az egész magyar nemzet.

A főváros tanítói nyugodt lelkiismerettel tekinthetnek ez irányban tett működésükre. Az eddig elért eredmény elég bizonyíték, hogy helyes uton járunk, s elég biztosíték a jövőre nézve. Évi számadásunk lezárása után azzal a boldogító tudattal adhatjuk át magunkat a jövővépihenésnek, hogy megtettük kötelességünket.

És ha volna itt-ott némi hiány célunk s az elért eredmény között, ne adjon ez okot esüggedésre, vagy épen visszavonásra, hanem okulva az elmulton, gyűjtsünk kettözött eröt az eljövendő másik év munkájához.

Kisérje áldás t. üggyársaink minden lépését a nyugalom napjaiban is.

A „Néptanoda“ szerkesztőségének.

A tanítók körében eszközölt gyűjtéseket illetöleg a „Néptanoda“-ban megjelent cikkekre azt hisszük elég tárgyilagosan megadta lapunkban e választ egy szintén föv. üggyársunk. E válasznak után az „egy fővárosi tanító“ ügyét a „Néptanoda“ szerkesztősége magáévé tette lapja 25-ik számában. A mai szavunk tehát ez ügyben már szüktségkép collegánknak: a „Néptanoda“ t. szerkesztőségének szöl: amit azzal a kijelentéssel mondunk el, hogy nekünk ily ügyekre helyünk nem igen lévén, ebben az ügyben ez lesz az utolsó szavunk.

A „Néptanoda“ szerkesztőségétöl mégcsak rossz néven se veszszük az ellenünk (egyenesen a Népn. Lapja“ szerkesztősége ellen) használt sértö hangot, mert megvagyunk róla gyözödve, hogy a „Néptanoda“ szerkesztöje ha tévedett is, de jóhiszemüleg mondta, a mit mondott.

Tévedése abból ered, hogy nem ismeri a fővárosi tanítói viszonyokat úgy, mint mi ismerjük. Ha nem ez az eset forogna fenn, akkor először is az „egy föv. tanító“ cikkét nem értelmezte volna másként mint mi, — másodsor a mi válaszuakat nem értette volna félre.

Ismervén a fővárosi vitzonyokat, mi az első pillanatban teljesen tisztában voltunk azon indító ok iránt, mely az „egy föv. tanító“-t cikke megírására bírta, s biztosíthatjuk a „Néptanoda“ t. szerkesztöjét, hogy ez az indító ok korántsem az, amit azon cikkböl ö olvasott ki. Hogy mi lát az tulajdonképen, azt már válaszuakból láthatta bárki, aki látni akarta.

Nem mondtuk-e, hogy szerintünk ez a cikk egyenesen a fővárosiak által indított gyűjtések ellen van irányozva, s az ezen kívül esö gyűjtések csak azért vannak bele vonva, hogy ezáltal el legyen takarva a felszöallás személyes oldala? S nem mondtuk-e meg elég világosan, hogy a minden apró-cseprö dolgokra, hogy ugymonjuk: haszontalanságokra való gyűjtést mi is helytelenítjük. De mivel e támadás egyenesen ellenünk, a mi gyűjtéseink ellen volt intézve, ki kellett mutatnunk, hogy a főváros tanítói által megindított azon gyűjtések, melyek ellen kétségbe vonhatlanul s kizárólag atakirozott az igazí czélt az általánosítás által álcázó cikkíró, nem jöhetnek oly elbírálás alá, mint sok más, szerintünk is fölsleges gyűjtögetés.

Mi tehát csak a fővárosi tanítók által indított gyűjtéseket védjük

egy igaztalan, s ismételjük: csupán i z g á g a s á g o n alapuló támadás ellen.

Meg kell jegyeznünk az igazság érdekében, hogy az igazgosságot korántsem értettük s értjük a „Néptanoda“ szerkesztőségére, vagy magára a lapra, hanem csupán és egyedül a kérdéses cikk írójára s hozzá tesszük újra, hogy ha a „Néptanoda“ t. szerkesztője úgy ismerné azt a rugót, a mi „egy főv. tanító“ urat annak a megírására készítette, mint mi, lehetetlen, hogy ne mi nekünk adna igazat. Mi kimutattuk, hogy a legutóbbi főv. gyűjtések egytől egyig oly nemes czélokra történtek, a melyek előtt bűn lett volna szemet hunyni. Ha nemes szándék vezette azt a támadó tollat, miért jutott neki épen akkor eszébe a támadás, mikor e z e k e t a gyűjtéseket látta, s mért nem e l ő b b fordult egyenesen az elítélendők sorába tartozó gyűjtések ellen? Erre mi tudjuk a feleletet; a „Néptanoda“ szerkesztője is kitalálhatta volna, ha ismerősebb a mi viszonyainkkal.

Tehát távol volt tőlünk azt állítani, hogy a „Néptanoda áll az igazgóság szolgálatában, csupán azt, hogy azon lap szerkesztőjének jöhíszeműségét egy igazgálkodó ember felültette, mikor az általánosság köpenyegével burkolt felszólalásával s z e m é l y e s o k o k b ó l támadást intézett oly gyűjtések ellen, a mit a „Néptanoda“ se tarthat haszontalanságnak, s a mit megtámadni maga se enged, ha a cikkírója oly nyílt szavakkal lép elé, hogy tisztában lett volna a támadás valódi természetére iránt.

Mélyen sajnáljuk ezek után, hogy t. szerkesztő collegánk, azon hiszemben, hogy mi ő ellene törtünk, olyasmit engedett meg magának, ami túl megy e komoly számba menő vita határain. Értjük azon állítást, hogy mi népszerűség hajhászás miatt örökké napirenden tartjuk a tanítók anyagi helyzete kérdését. Ismételjük mély sajnálatunkat a felett, hogy a „Néptanoda“ érdemes szerkesztője a g y a n u s i t á s t e r e r e l é p e t t o k nélkül.

Tessék utánna nézni, hogy mióta tartjuk mi napirenden ezt a kérdést! s tessék utánna kutatni, hogy miért?! Vagy hogy ne kelljen kutatni, megmondjuk mi. Az anyagi kérdéssel tulajdonképen nem mi foglalkozunk, hanem a tanító-egyesületek, az ungmegyeiek felhívása folytán. Hát hiba, vagy épen bűn az mi tőlünk, hogy nem ignoráljuk a tanító-egyesületek működését? A hivatolt számban e kérdéssel foglalkozó cikk is a budai tanító-egylet üléséről került lapunkba. Tessék aztán gondolóra venni, hogy ez a magyar tanítószágnak legfájóbb oldala, mi soha se lesz behegesztve, ha mi örömszolozmákat zengedeztünk csakhogy megnyerjük azok tetszését, a kik nem szívesen hallanak a mi nyomorúságunkról, mert ez az ő lelkiismeretüket hívja ki.

Egyébként ezzel a váddal nem kellene foglalkoznunk; mert, hogy egyáltalában nem hajszoljuk a népszerűséget, egész működésünk bizonyítja. Szíveskedjenek csak gyanúsítóink végig lapozni a „Népv. Lapjára“-t, s meg fogják benne találni a tanítóknak megmondott mindazon igazságokat, melyeket egyáltalában nem szoktak hangoztatni a népszerűség-vadászok; s a „Néptanoda“ i. t. szerkesztője még azt is megtalálhatja benne, hogy miért vannak nekünk oly rejtett ellenségeink, mint a gyűjtéseinket megtámadó cikk írója.

Még csak azt jegyezzük meg, hogy mi egyáltalában nem vétet-

tünk a következetesség ellen az által, hogy anyagi helyzetünk tengődéséről szólunk egyik cikkünkben akkor, midőn más helyen védelembe vesszük a védelemre méltó gyűjtéseket. (Azt visszautasítjuk, hogy mi „a különféle gyűjtéseket“ pártoljuk. Ez — egyenesen szólva — nem igaz. Ne tulajdonítsanak nekünk többet, mint a mennyit mondunk.) Nem véteünk a következetesség ellen, mert megmondtuk, hogy bármilyen szegények legyünk is, mikor oly ügy támogatásáról van szó, mely a tanító-ság erkölcsi súlyát emeli, akkor minden áldozatra késznek kell lennünk.

Mi csak azon gyűjtéseknek keltünk védelmére, melyeket ilyenek-nek tartunk, s akkor, a midőn álcázva bár, de épen ezek ellen intézett támadást az egyéni hiúság.

Hogy azon gyűjtésekről, melyeket a fővárosiak indítottak, s melyeknek mi védelmére keltünk, hogyan vélekedik a magyar tanító-ság, arra nézve mai számunk „Nyilvános nyugtázás“-ában is megtalálhatják a feleletet. És ez egyáltalában nem aféle le nem rázható tolokodás, hanem az egyszerű kérelem eredménye. Különbben is gyámoltalan, gyarló ember az, a ki a tolokodót nem tudja lerázni a nyakáról.

Meggyőződésünkért, mint eddig, ugy ezután is küzdeni fogunk.

Az alaki számolásról

E közleményemnek célja bemutatni azon fokozatot és csoportosítást, melyek a jegyszámokkal való (alaki) négy alap-műveletben előfordulhatnak.

Igaz ugyan, hogy a fokozat a csoportosítás által eltér az általam ismert példatár ezimű könyvektől; azonban mivel nagyon jó hasznát vettem akkor, mikor 152 tanulót kellett egy tanteremben 6 csapatba osztva oktatnom, megtartottam azt mindig és hasznáлом, a mikor arra alkalom van. Bemutatom azt, de nem azért mintha ez által a tankönyvekben változtatást ohajtanék, hanem azért, hogy azok, kik nem alkalmazták, ha jónak találják, használják; ha pedig rosznak tartják, csáfolják meg.

A fokozat feltünteteti az egyes műveletekben előfordulható változatokat úgy, hogy a könnyebbről mindig nehezebbre tér át; a csoportosítás pedig a fokozat keretébe az egyesek mellé felöleli a tizeseket sőt még a nagyobb értékkel bíró számkört is annélkül azonban, hogy az ismert mód kivételétől eltérne. Erre azon körülmény vezetett, hogy idő kimelésből, az együttes osztályban, csak egyszer irtam fel a példákat és pedig a gyengébb csapat részére; míg az erősebb (következő) csapattal a feladott példák egyik vagy másik tagját megtoldattam sem mivel (0-zeróval, nullával.) Ennek az a következése lett, hogy a gyengébb csapatbeliek is kiegészítették az övékét akkor, mikor az erősebb csapat azt, velem foglalkozva, a nagytáblán utáncsinálta; később néhány magánfoglalkozás közben is elkészítette megtoldással, végre pedig mindannyi megtette. Így önművelődésre nyílt nekik terük.

Könnyebb áttekintés végett példákkal mutatom be.

Összeadás.

1. a)	3	b) 30	c) 300	2. a)	2	b) 20	3. a)	2	b) 20	4. a)	8
	2	20	200		4	40		3	30		6
	1	10	100		3	30		4	40		9
	3	30	300		1	10		3	30		8
	9	90	900		10	100		12	120		31
b)	80	c) 800	5. a)	12	b) 120	c) 102	6. a)	71	b) 710		
	60	600		24	240	204		3	30		
	90	900		32	320	302		25	250		
	80	800		11	110	101		50	500		
	310	3100		79	790	709		149	1490		
c)	701	7. a)	47	b) 470	8. a)	56	b) 560	9. a)	403		
	3		69	690		5	50		509		
	205		22	220		68	680		108		
	500		40	400		6	60		202		
	1409		178	1780		135	1350		1222		
			b)	4030	10.	365	11.	806			
				5090		406		38			
				1080		380		350			
				2020		105		9			
				12220		1256		1203			

Az a) alatti példák a fokozatot, a b) és c) alattiak pedig a csoportosítást tüntetik fel. Az első négy fokozatnál egyeseket adnak össze, hol az összeg fokozatosan nagyobbodik; az 5, 6, 7, és 8. példában pedig már tizedeket is adnak össze és pedig előbb maradék nélkül, később maradékkal; a 9, 10 és 11. példa a számjegyek kiírására való tekintettel a fentebbi módozatok ismétlését tünteti fel. A csoportosítás pedig, a mint kitünik, a nagyobb számkört felölelheti annélkül, hogy a kiviteli módtól eltérne.

Szabályok: Először összeadom az egyeseket. Az összeadást felülről kezdem. (Megkülönböztetjük a pót kivonatozásnál használt alulról felfelé haladás miatt; nehogy ott is az alsó összeget a felsővel összeadják.) (7. pl.) Tizennyolczban van egy tized és nyolcz egyes. Az egyest az egyesek alá írom, a tizedet hozzáadom a tizedekhez. Avagy 18 tized tesz egy százast és nyolcz tizedet. A tizedet leírom a tizedek alá, a százast hozzáadom a százásokhoz. A felső számok összeadandók, az alsó összeg. Első helyen állanak az egyesek, másodikon a tizedek, harmadikon a százások. Az összegben van (7. pl.) 178 egyes, vagy 17 tized és 8 egyes, vagy 1 százas, 7 tized és 8 egyes. A százast után írjuk a tizedet, tized után az egyest. Így gyakorolható be a számjegyek helyi értéke jól.

Kivonás.

1. a)	8	b) 80	c) 800	2. a)	85	b) 850	c) 805	3. a)	63
	5	50	500		53	530	503		20
	3	30	300		32	320	302		43

b) 630	c) 603	4. a) 93	b) 930	c) 903	5. a) 57	b) 570			
200	200	23	230	203	53	530			
<hr/>		70	700	700	4	40			
430	403								
c) 507	6. a) 10	b) 100	7. a) 82	b) 820	c) 802	8. 638			
503	5	50	35	350	305	276			
<hr/>		50	47	470	497	362			
4	5								
		9. 905	10. 875						
		349	208						
		<hr/>							
		556	667						

A pótkivonatozásnál használt szabályok: Az alsó számhoz annyit adok, hogy a felső kijöjjön. (1. 2. 3. 4. 5. pl.) A mit hozzá lehet adni, azt aláírom, az lesz a maradék. Ha a felső szám semmi, (0) azt kiegészítem tizesre (6. pld.) Ha a felső szám kisebb mint az alsó, azt kiegészítem tizesrel. (7. pld.) A tagok megnevezése után a maradékban levő jegyek helyi értékek ismétlése az összeadásnál bemutatottak szerint.

Szorzás.

1. a) 3×2	b) 30×2	2. a) 9×8	b) 90×8	3. a) 32×2	
6	60	72	720	64	
<hr/>					
b) 320×2	4. a) 35×2	b) 350×2	5. a) 25×3	b) 250×3	
640	70	700	75	750	
<hr/>					
6. a) 69×10	b) 69×100	c) 690×10	d) 690×100		
690	6900	6900	69000		
<hr/>					
7. a) 25×30	b) 250×30	c) 250×300			
750	7500	75000			
<hr/>					
8. a) 13×12	b) 130×12	c) 130×120	d) 13×120		
26	260	2600	260		
13	130	130	13		
<hr/>					
156	1560	15600	1560		
<hr/>					
9. a) 48×25	b) 480×25	c) 48×250			
240	2400	2400			
96	96	96			
<hr/>					
1200	12000	12000			
<hr/>					
d) 480×250	10) 843×64	11) 507×28	12) 872×325		

Szabályok: A szorzást egyessel kezdem. Először megszorozom az egyeseket. Ha a szorzóban semmi jegy (0) van, azt leírom a megfelelő érték alá és tovább szorzok a következő számmal. (6. pld.) Ha egyessel szorzok egyes alatt, ha tizesrel szorzok tizes alatt stb. kezdem az összeg leírását. (8 pld.) Ezen összegeket összeadom, hogy megtudjam az eredményt. A maradékot majd hozzá adom a következő összeghez. (4. pld.) Tagok megnevezése; az eredményben levő érték tagokra bontásával végződik a műtét.

O s z t á s.

$$1. \text{ a) } \begin{array}{r} 4 : 2 = 2. \\ - \end{array} \quad \text{b) } \begin{array}{r} 40 : 2 = 20. \\ 0 \end{array} \quad 2. \text{ a) } \begin{array}{r} 96 : 3 = 32. \\ 0 \end{array} \quad \text{b) } \begin{array}{r} 960 : 3 = 320. \\ -6 \\ 0 \end{array}$$

$$3. \text{ a) } \begin{array}{r} 85 : 4 = 21. \\ -5 \\ 1 \end{array} \quad \text{b) } \begin{array}{r} 850 : 4 = 212. \\ -5 \\ 10 \\ 2 \end{array} \quad 4. \text{ a) } \begin{array}{r} 87 : 3 = 29 \\ 27 \end{array} \quad \text{b) } \begin{array}{r} 870 : 3 = 290 \\ 27 \\ -0 \end{array}$$

$$5. \text{ a) } \begin{array}{r} 68 : 20 = 3. \\ -8 \\ 0 \end{array} \quad \text{b) } \begin{array}{r} 680 : 20 = 34. \\ -80 \\ 0 \end{array} \quad 6. \text{ a) } \begin{array}{r} 57 : 10 = 5. \\ -7 \end{array} \quad \text{b) } \begin{array}{r} 570 : 10 = 57 \\ -70 \\ 0 \end{array}$$

$$\text{c) } \begin{array}{r} 570 : 100 = 5. \\ -70 \end{array} \quad 7. \text{ a) } \begin{array}{r} 648 : 12 = 54 \\ -48 \end{array} \quad \text{b) } 6480 : 12 = \quad \text{c) } 6480 : 120 =$$

$$\text{d) } 648 : 120 = \quad 8. \text{ a) } \begin{array}{r} 357 : 15 = 23. \\ -57 \\ 12 \end{array} \quad \text{b) } 3570 : 15 = \quad \text{c) } 3570 : 150 =$$

$$\text{d) } 357 : 150 = \quad 9. \text{ a) } \begin{array}{r} 5764 : 26 = 221. \\ 56 \\ 44 \\ 18 \end{array} \quad \text{b) } 5764 : 260 = \quad \text{c) } 57640 : 26 =$$

$$\text{d) } 57640 : 260 = \quad 10. \text{ a) } 138 : 32 = \quad \text{b) } 1380 : 32 =$$

Szabályok: Az osztást a legnagyobb értékű számmal kezdem. A hány jegy van az osztóban, annyit veszek osztandóul. (2 pld.) Ha ez kevesebb értékű, mint az osztó, akkor egygyel többet veszek. (10 pld.) A maradékhoz leirom a következő számot. (4 pld.) Ha az osztó végén semmi jegy (0) van, azt áthuzom, mert nem oszt, ugyan annyi jegyet áthuzok az osztandóban is. (5 pld.) Ha az osztó 10–20 közötti szám, akkor a befoglalás könnyebb kitalálása végett annak felét veszem s azt az osztandónak felében keresem, a hányszor így (találtatik) foglaltatik, annyiszor foglaltatik az egész is. (7 pl.) 12-nek fele 6; 64-nek fele 32; 32 : 6 = 5 tehát 64 : 12 is = 5 stb. Ha az osztó 20-on felüli szám (9 pld.) akkor először (százast a százásban) tizest a tizesben utána egyesest az egyesben keresem meg, hogy hányszor foglaltatik. Ha a kisebb érték a kisebb értékben foglaltatik annyiszor, a hányszor a nagyobb érték, akkor az egész is annyiszor foglaltatik; ellenkező esetben kevesebbszer. A tagok megnevezésével is a hányados felbontásával végződik a kidolgozat.

E csoportosításnak az az előnye van, hogy a nagyobb számkörrel végezendő példánknál nem kell újabb szabályt tanítani és a gyermekeket ezzel többet zavarni; sőt ezen csoportosítás által kedvet kapnak, mert mit az egyeseknél tanult, azt ő már nagyobb számú körrel is tudja alkalmazni és azzal könnyedén megbirkózik már csak azért is, hogy ő dicsékedve mondhassa: már tizesekkel — százásokkal is tudok számolni. Ha azt velük elértük, hagyjuk meg őket az ő hitükben és elbizakodottságukban, mert vele előbbre haladunk.

Cserszeghy Sándor.

TÁRCZA.

Nevezetes férfiak kised- és gyermekkorából.

(Folytatás és vége.)

Cserey Mihály történetirónk önéletrajzában leplezetlenül mondja el, hogyan nevelte őt atyja. Ezen képet a családi fegyelem szempontjából fölötte érdekesnek tartom, mert a többek közt különösen alkalmas annak kimutatására, mikor van helye a szigorúságnak és mikor lehet az ártalmas. Álljon itt az érdekes töredék a maga ősi nyelvezetével. „Az atyám engemet oly kemény disciplinában tartott, melyhez hasonlót soha nem hallottam, mert tizenegy esztendő koromig, míg az atyám rabságra esett, soha asztalnál a tálba nem volt szabad nyulnom, hanem egy darabocská huszt vetettek a tányéromra és az, rágódtam. Mindenkor a hátam mellett egy jobbágyból álló inas állott és annak mihelyt az atyám intett, mindjárt nyakon csapott, akármennyi vendég volt is az atyámmal. Estve is meg nem engedte az atyám, sem derekaljra, sem párnára feküdnöm, hanem két kedves agara lévén a többi közt, kik mindenkor a maga házában egy-egy leterített medvebőrön feküdtenek, azok közé fektetett és a mely házban az anyám fehérceelédei háltak, oda vittek jó ágyba és hajnalban meg kihoztanak az agarak közé.

„Erős hideg télben csak azért, hogy mint gyermek el találtam volna nyomni az egyik csizmám sarkát, mert az iskola messze volt a vártól, a városon át és oda kellett mindennap menni kétszer és meg visszajönni, csizmát nem csináltatott az atyám, hanem félmeztláb kellett volna olyan messze járnom, de az édes anyám a várkapu között mindenkor egy pár csizmát tartott titkon és, mikor iskolába indultam, a kapu között azt vontam fel, a rossz csizmát ott hagytam, mikor pedig visszajöttem, a jó csizmát levontam és a rossz csizmában mentem az atyám elébe.

„Ugy féltém az atyámtól, a szememet föl nem mertem volna előtte emelni, nemhogy leülni vagy egyet szólani, különben is örökké szidott; a mesteremnek is megparancsolta, mennél keményebben tarthat, úgy tartson, a mely miatt olyan nagy szemérem és félelem nevedett vala bennem, hogy azután fölnevekedvén is egynehány esztendővel alig tudtam executálni erőszakkal is magamból. A leányait pedig, a hugaimat, felette nagy bátorságban és kedvességben nevelte; ám bizony ugy is vevék hasznát. Én azért nem javallom egy atyának is, hogy oly szoros félelemben tartsa fiát, hanem féljen is a fia az apjától és szeresse is, és még kised korában az isteni félelemmel együtt a férfui bátorságot és a férfiakkal való tisztességes, nyájas conversatiót igyekezzék a fia elméjében oltani.

„Ugyanott Fogarasban, azzal az én inasommal egy hétig mind a vár mellett való vadkertben jártunk játszodni; az atyám azt tudta, iskolában járunk, ebédre, vacsorára mindenkor oda a várba visszamenünk, míg a mester felizenvén, hogy talán én beteg volnék és azért nem

memék iskolába, az atyám észrevévén a dolgot, utánunk czirkáltatott és a játékon kapván bennünket, visszavivének, keményen megplágálának, de keményebben az inasomat, mivel az nálamnál nagyobb vala.

„Történt olyan dolog is Fogarasban, míg iskolába nem jártam: az atyámnak pénzt hozván, tizenkét forintot a szolgabíró tett a szőnyeg (valószínűleg: abrosz) alá; ezalatt kimenvén a házból, én mint gyermek a szőnyeget felforgatván és a pénzt ott látván, mind a zsebembe raktam és kimenvén, olvasni kezdettem. Az atyám udvarában sok apró inaskák lévén, mellém adták magukat és kérni kezdettek belőle, de egyiknek sem adtam, hanem ezt mondtam: no én tégedet inasomnak fogadlak, ennyi lesz a fizetésed esztendeig; tégedet lovaslegénynek, amazt szakácsomnak, és egy-egy polturát adtam elő nekik, többet nem, azt mondván nekik: szolgáljatok elsőben, azután megfizetek. Az atyámnak megmondják, mennyi pénz van nálam, utánam jönnek, elveszik a pénzt, megolvassák, hát nincs több hiijja öt polturánál, mit a szolgáknak adtam volt; erősen megvernek. Azóta soha egy pénzérőt el nem vettem, noha sok pénz és egyéb apróság állott örökké az asztalon, ablakon. Nem is árt afféle dolognak elejét venni és, akármily kicsiny legyen is a gyermek, erősen megostorozni, mert, ha kicsiny korában, bár játékból tanulja meg a lopást, nagy korában sem hagyja el.“

„Szent Ágoston püspök önéletrajzában van egy adat, melyből kiviláglik, hogy a játék életszüksége a gyermeknek és a játék kedvéért kész még bünt is elkövetni Szent Ágoston, mint gyermek ugyanis szüleinek asztaláról és pinczéből el-elcsent egyet-mást, a miről gondolta, hogy társai szívesen becserelik játékszereiket. Ő maga ezen eset elbeszélése után a következőleg elmélkedik: „Ez a gyermeki ártatlanság! ? Nem, Uram! Nem ártatlanság ez, mert ezek olyan rossz csirák, melyek utóbb nagyra növekednek; a gyermekségben kedvelt diókat ugyanis utóbb az arany szomja, a bogyókat a birtokok vágya, a yerebek nyaggatását a jobbágyok és rabszolgák zaklatása váltja föl.“ Őszintén bevallja még magáról azt is, hogy a játékban a győzelmet hiu dicsvágyból kereste és a siker reménye még csalásra is ösztönözte. Ha pedig a csaláson rajtakapták, kész volt inkább vérig czivakodni, mintsem engedni. Ha ellenben mást kapott rajta a csaláson, az illetőt nem kímélte. Szent Ágostonnak ezen gyermekkori jellemvonását ma is föltalálhatjuk a legtöbb játszó gyermekben.

Eme kép olyan eseményt és tulajdonságokat tüntet föl, milyenek gyermekek közt korunkban is gyakran lehetünk tanui. A gyermekjátékok jótékony hatásáról a testszervezetre, az ész fejlődésére, a kedély képzésére, a szív nemesítésére, az akarat szilárdítására egész könyvet lehetne írni. Jelen esetre vonntkozólag csak azon tanácsot kell megértenünk, hogy kisdedeinknek és gyermekeinknek csak ismerős családok jól nevelt magzatai legyenek játszótársai.

Nagy Frigyes porosz királynak Frigyes Vilmos volt az atyja, kinek néhány ferde nevelési eszméje mellett voltak helyes paedagogiai nézetei és intézkedései is. A többek közt elismerést érdemel ama meggyőződése, hogy a gyermek, ha mindjárt királyfi is játszszza ki magát, hogy mint férfiú az életet már ne tekintse játéknak.

A beteges királyfi tehát a játékkal boldogan töltötte gyermekkorát. Ha országos gondjai engedték, sokszor megfordult a gyermekszo-

bában és fia játékanak majd mosolygó szemlélője, majd játszótársa is volt fiának. Egy alkalommal anyyira belemélyedtek fiával együtt a játékba, hogy egy fontos közlendőkkel jövő tábornok meglepte őket. Frigyes Vilmos gyorsan átlátta, hogy gyermekkel játszó férfi és király helyzete talán nevelésnek tünetett föl, azért is így szólt a tábornokhoz: Ön is apa, tudhatja tapasztalásból, hogy gyermekei közt néha maga az ember is gyermekekké változik. A magam részéről az ilyen férfit és apát boldognak tartom.

Emez idylli kép valószínűleg sok szülőt fog utánzásra csábítani, mert azon aggodalom, hogy a szülőknek a gyermek játékába vegyülése a szülői tekintélyt kockáztatja, minden alapot nélkülöz, sőt inkább a szülők közreműködése a gyermeki szeretetet hatványozza.

Petres József.

Könyvismertetés.

(Egyetemes földrajz. különös tekintettel a néprajzi viszonyokra. II. kötet. A magyar birodalom földrajza. Irta Dr. Hunfalvy János. Kiadta a M. T. Akadémia támogatásával az Athaenenum. Ára 5 firt.)

Ha a magyar nemzet irodalomtörténetébe tekintünk, úgy azt fogjuk tapasztalni, hogy az egyes tudományágak irodalmát, — kivéven a jogot és történelmet, — csak az újabb időben kultiválják az arra hivatott apostolok. A természettudományok rohamos haladása hazánkat sem hagyta érintetlenül. A közelmúlt husz év alatt megjelent irodalmi termékeknek csaknem a fele a természettudományok óriási birodalmába tartoznak. Majdnem megfoghatatlan e mellett, hogy a nevezett tudományokkal oly sokban rokoni földrajzi irodalom alig gyarapodott ezen idő alatt egy-két becesebb munkával. Az okokat nincs módomban e helyen fejtegetni, csak arra utalok, hogy e tekintetben sem állunk egyedül. Hiszen e jelenség meg van ugy a németek, mint a francziák és angolok irodalmában, mert egy-két nagyobb szabásu munkánál többet alig tudna egy is közülök fölmutatni.

Ez levén a helyzetet signaturája, kettős örömmel fogadhatjuk, hogy hírneves tudósunk Dr. Hunfalvy János, egy nagyobb szabásu földrajz megírására szánta magát. Egyetemes földrajz, különös tekintettel a néprajzi viszonyokra; ez a czime az előttünk fekvő munkának. Eddigelé két kötet jelent meg belőle. Az első kötet Déleurópát tárgyalja, a második kötet a Magyar birodalom földrajzát. Én ez alkalommal a második kötet, vagyis a Magyarbirodalom földrajzát szándékozom a tisztelt olvasóval ismertetni.

A vaskos kötet egy előszóból a mű végén álló tárgymutatóból és 10 fejezetből áll. A fejezetek a következők: I. A magyar birodalom általános képe. II. Az Alföld. III. Az ország fővárosa és ennek környéke. IV. Az Alföld helyrajza. V. A Maros és Duna köze. VI. A Duna és Dráva köze. VII. Horvát-Tótország. VIII. Az éjszaknyugati felföld. IX. Az éjszakkéleti helyvidék. X. A délkeleti felföld.

Az ember természetében fekszik már, hogy szereti az ellentéteket és azokat mindig keresi. Mikor e kötetet végigolvastam, különös módon a Hármaskis-Tükör jutott az eszembe. Lesznek szives olvasóim között olyanok, kik nem tudják, hogy mi volt az a Hármaskis-Tükör. Elmondom. A Hármaskis-Tükör egy könyv volt, kompendiuma a hasznos tudnivalóknak egy oly unikum a maga idejében, akár csak a lőcsei kalendarium. Volt ebben még földrajz is Lakóniát tullicizáló rövidséggel megírva.

És lám e könyv a 30-as, 40-es években még egyedüli volt, mely művelt olvasóközönség tudományomját kielégíté. Olvasott ember számba járt az, ki a Hármaskis-Tükört végig olvasta.

Ime, 40 év múltán van szerencsém bemutatni egy földrajzt, mely szintén a művelt olvasóközönség számára készült, melynek egyik lapján több van írva mint a Hármaskis-Tükörben összesen. De nem is kellett volna oly messze memmem. Diákkoromban a földrajz állt egy kis oro- és hydrografiából, politikai felosztásból és néhány város nevezetességéből. Ez volt az egész. Meglehetősen unalmas egyformasággal volt még hozzá mindez megírva. Chablonszerűen, hogy úgy mondjam egyforma kaptafára recizáltuk el az egész földrajzt. De nem is volt köszönet benne!

Ha átolvassuk Dr. Hunfalvy János egyetemes földrajzát, örömmel fogjuk tapasztalni, hogy a földrajz ma már nem az a tudomány, a mely volt. Ma már a természettudományok legnagyobb része a földrajz szolgálatába állott, a történelem és ethnografia pedig épenséggel kiegészítő részét képezik a földrajznak. A természettani részében bármely tetszőleges földdarab leírásánál a talajisme és vizrajzon kívül a geologiai és öslényntani viszonyok, a climatikus és légtünnettani észleletek nem épen érdekeltelen részét képezik bármely fejezetnek. A természetrajzi részekben pedig az állati, növényi és ásványi fajok leírásánál az illető vidék prototipusai kötik le érdekességükünél fogva figyelmünket. Hazánk poliglott lakossága nem csak hogy megengedi, sőt provokál bármely földrajzirót, hogy az ethnografia résznek is tért szenteljen.

Ezek a fejezetek valóságos remekei a kötetnek. Az egyes népfajok alakja, mérséklete, nyelve, erkölcsi, szokásai, sajátságai bárkinek is kedves olvasmányul szolgálhatnak.

A történelmi vázlatok, melyek e kötetben helyt foglalnak, részint az ethnografiai háttér, részint a közigazgatási beosztások megvilágosítására szolgálnak és oly kiszámított mérséklettel vannak megírva, hogy nemcsak a mű összhangját nem zavarják, de annak értelmét és érdekességét rendkívüli módon emelik.

Az egyes megyék és helyek leírását csak azok fogják megtudni, hogy milyen, akik azt a fáradságot veszik maguknak, hogy e művet elolvassák; sejtteni pedig azok sejthetik, akik ismerik Dr. Hunfalvy Jánosnak idevonatkozó ismeret anyagát. Nem az érdeket keltő nagyobb városok, de talán legutolsó kis puszta, melyben valami megemlíteni való van, oly mesterien és keresetlenül van leírva, hogy bárki is a legnagyobb élvezettel olvashatja. Föl kell említenem e helyütt azt a tapintatos, de az olvasó előtt talán kezdetben visszának és helytelennek tetszőmódot, mely az egyes helyek leírásánál e munkában érvényre jutott, nevezetesen, hogy nem valamely hely nagysága határozza meg a leírás hosszúságát, hanem az a nevezetesség vagy érdekesség, melylyel ama

hely épen bir. Ebből az következik, hogy némely tán nagyobb hely meg sincs említve e kötetben, míg annál sokkal kisebb helységnek részletes leírását fogjuk találni.

Reánk, tanítókra nézve e műnek elolvasását ajánlhatom már azért is, mert ismeretkörünket és syceriál a tárgyban való tudás anyagát rendkívül kibővíti, de másrészt valóságos methodikai lecke az, hogy mi módon kell a földrajzi anyagot természetesen sokkal kisebb mértékben, a népiskola falai közé bevinnünk. Legyen vége valahára a czofpos tendenciáknak és szakítsunk a multtal! Tanítsuk a földrajzt azon irányelvek szerint, melyek e nevezetes tantárgyat érdekessé és a czélnak megfelelőbbé avatják. Igyekezzünk tanulni Humfaly Jánostól! Aki e munkát átolvassa, bizonyára nem egy közlési módot fog ellesni a mestertől és az ismeretadás fogásaival gazdagon megrakodva fogja azt kezéből letenni. Ismételve ajánlom a t. olvasónak e rendkívül becses és hasznos munkának átolvasását!

Szabó Lajos.

Az „Eötvös-alap“ közleményei.

Kimutatás az „Eötvös-alap“-ra 1886. év december 7-től 1887. jan. 27-ig befolyt évi járulékokról. — E.-né Laczkovics Ilon beregszászi-, Eisler Teréz munkácsi-, Filep Zsuzsánna oroszvégi-, Gerzanius János bilkei-, Greizinger István beregszászi-, Greschner Ede n.-lucskai-, Grigási Dénes kajdanói-, Hauser Lajos kövesdi-, Háda Sándor rákosi-, Hrabár János dubii-, Hritz Mihály kelemenfalvai-, Illés Mária bilkei-, Imre Sámuel macsolai-, Janitzky Etel, Janitzky Eugenia, munkácsi-, Janka Sándor beregszászi-, Jérus György vereczkei-, Jezsik Ottil, Kabácsy Mihály munkácsi-, Katinszky János beregszászi-, Katočka István frigyefalvai-, Kardos Andre jándi-, Kádár Mária bilkei-, Keceti Gyula tókési-, Kozma László munkácsi-, Ajtai József t.-szalkai-, Korláth József barkaszoí-, Kozma Ilona munkácsi-, Kukri Péter vári-, Leviczky Miklós szt.-miklósi-, Lukács Dániel kászonyi-, Lukács Izabella munkácsi-, Leviczky Czirill ploszkói-, Magyar György dunkófalvai-, Markovics Miklós holubinaí-, Markos Cs. Anna szolyvai-, Mázgony Mária bilkei-, Mészáros János, Mészárosné P. Krisztina munkácsi-, Mihálovics Sándor k.-faludi-, Nagy Lajos r.-ujfalui-, Némethy Szeréna munkácsi-, Novák Ida n.-lucskai-, Orbán Mária munkácsi-, Orosz József munkácsi-, Orlovsky István p.-i. beregszászi-, Porcsalmy Lajos munkácsi-, Poócs László fejércsei-, Prommer András n.-leányfalvai-, Radus Mihály szolyvai-, Rédey János beregszászi-, Reich Mór munkácsi-, Rozin Ervin ilonczai-, Sárkány Gábor munkácsi-, Sárkány Kálmán izsnyétei-, Szalay István, Sechser Luiza, Tulcsik Ferencz munkácsi-, Szigethy Gyula muzsalyi-, Törös Sándor bilkei-, Zágonyi Károly beregszászi-, Zsátkovics Pálné holubinaí-, özv. Vass Lajosné n.-lucskai-, Velenczey Lajos szinyáki-, Veszelszky Sándor váraljai-, Vigvári Andre botrágyi-, Viktor Paulae bilkei-, Id. Gaál Antal borzsovai-, Halmi Miklós derezeni-, Kabácsy János sztrabusói. — Kasits Etel munkácsi-, Leyrer János stubeni-, Antal Bálint dadi-, Schmolka Salamon cservenkai-, Magyar Tódor kanoyai-, Filep Benjámín r.-szombati-, Schön Lázár tornallyai-, Törköly József, Wagensommer János r.-szombati tanítók; Groó Vilmos kir. tanf., Fábry János p. i. t. n. R.-Szombat; Jurin Samu, Flentisz Andre jolsvai tanítók; özv. Fridrik Czečila r. zsahegyi-, Csomasz Károly sár.-egresi-, Springer M. Lipót ig. eperjesi-, Gbler József cz.-berczeli-, Tóth Mihály törteli-, Lászlóné L. Karolin, Nyujtó Pál, ifj. Józsa Imre, Csurgay István, Emödy Sándor, Bálint Mihály, Réthy Lajos p. i. Weisz Gábor, Nagy Ferencz, Nagy Sándor czeplédi-, Geher János vaesi-, Mészáros János, Alexy Lajos, Kansburg Adolf, Kovács An'ál, Rafaelovics Katinka czeplédi tanítók-, Rybár István kép. tanár Budapest-, Bali István Simontornyai-, Pöstényi Andre kis-zellői-, Nichols Frigyes n.-csernyai-, Szentkereszty Péter v.-vecei-, özv. Sanersitz Péterné, Gerzsényi Zsigmond, özv. Pataky Ferenczné, Krenyitzky János, özv. Berety Jánosné, özv. Bruckmann Péterné budapesti-, Székely Gábor, Skultéty Mihály, Ferenczy János, Vass Mátyás, Nagy Ferencz, Kamocsay Imre,

Nemcskay István, Gönczy Lajos, Marosi Mór, Cz. Kmeth Julia, Máhr Irén, Arlet Ferencz Izséf, Korda Aranka, Tóth Gyula, Nagy János, Vékes Antal, Schulhof Lajos, özv. P. Kamoecay Erzsébet szegedi-, Kemény Ignáczné hegymagosi tanítók egyenként 1—1 frtot. (Folyt. köv.) **Órley János.**

Irodalom.

Az **Orbák Mór-féle Tréfás számtani feladványok gyűjteménye**, mely mulattató voltánál fogva a közönség részéről kedvező fogadtatásban részesült, olcsó kiadásban is megjelent; ennek egy-egy példánya 25 krba kerül, de 30—50 példány megrendelésnél 1 példány csak 15 krba számíttatik. E könyvecske czélszerű jutalomkönyvül kínálkozik azok számára, a kik a számtanból jó előmenetelt ténusítottak. A könyv díszesebb kiállításban 50 krért, díszes kötésben 70 krért kapható. Az olcsó kiadás csak **Orbák Mór**nál rendelhető meg Pozsonyban.

A gyermek első fejlődése, írta dr. Pechány Adolf. A 48 lapra terjedő értekezés a „Néptanoda“ külön lenyomataként jelent meg Pécsen. Ára 40 kr.

Dr. Hunfalvy János élet és jellemrajza, írta **Kozma Gyula**. Külön lenyomat a Paedagogiai Plutarch ez évi 11—13 füzetéből. Ára?

A polgáriszkolai intézmény a mezei gazdaság, az ipar és a kereskedelem, valamint a középosztály nő nevelésének szolgálatában. Tájékoztató könyvecske a szülők számára. Írta **Krammer József**, áll. polg. isk. igazgató. Az 52 oldalra terjedő munka **Kis-Mártonban** jelent meg, ára 30 kr.

Mulattató Zsebkönyvtár. Az előnyösen ismert szépirodalmi vállalat legújabbán megjelent füzetei ismét háram igen kedves kis könyvvel gyarapítják szépirodalmunkat. A 35—36-ik füzetek ugyanis **Zschöcke** ledkitünőbb nagyobb elbeszélését: a **Holt vendéget** közlik erőteljes fordításban; a 37—38-ik kettős füzet pedig **Erdélyi Gyula** négy eredeti vidám elbeszélését tartalmazza. A 39-ik füzetben igen ügyesen összeválogatott 150 adoma van a gyermek- és diákelet tarka világából, összeböngészve **Györffy Lajos** által, **Vig Diák** cz. alatt. A kis könyvek (kettős füzetek) ára egyenként csak huszonnégy krajczár, az utóbbi egyes füzeté pedig 12 kr., s így a **Mulattató Zsebkönyvtár** a legjutányosabb hazai füzetes szépirodalmi vállalatnak kell tartanunk. A jeles vállalatot első rangu szépirodalmi közreműködésével **Dr. Kőrösy László** szerkeszti s a **Buzárovits Gusztáv** könyvkiadó cég adja ki **Esztergomban**. Az eddigi füzetek immár egy egész kis könyvtárt képeznek szebbnél-szebb világirodalmi s hazai szépirodalmi művekből, melyeket mind becsüknél, mind páratlan jutányosságuknál fogva öszintén ajánlhatunk olvasóinknak.

Vegyesek.

— **LAPUNK ELŐFIZETŐIT** tisztelettel kérjük, hogy megrendeléseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek. Azon fővárosi ügytársainkat pedig, kik a nagy szünetidőben lapunkat vidékre kívánják küldetni, szintén felkérjük, hogy erről lapunk szerkesztőjét levelező lapon mielőbb legyenek szivesek értesíteni.

— **Meghívás.** A „Magyarországi Tornatanítók Egyesülete“ f. é. július hó 3. és 4. napjain, a Nemzeti tornacsarnokban

(Ősz-utca 26. szám) tartja III. rendes közgyűlését melyre az egyeslet tagjait tisztelettel van szerencsénk meghívni. A közgyűlés sorrendje a következő: I. Vasárnap, július 3-án d. e. 9 órakor: 1. A választmány jelentése a lefolyt két évi működésről; felolvassa a titkár. 2. A pénztáros és a számvizsgálók jelentése. 3. A költségvetés tárgyalása. 4. Esetleges indítványok tárgyalása. 5. Új tisztikar választása. 6. Kugler János felolvasása: „Felmentés az iskolai tornázás alól.“ II. Hétfőn, július 4-én d. e. 9 órakor: 1. Bockelberg Ernő felolvasása: „Milyen legyen a tornaterem nagysága és talaja?“ 2. Maurer János felolvasása: „Hogyan kell osztályozni a tornázásból?“ 3. Gyakorlati tornatanítás bemutatása: a) Tornajátékok a VII. ker. dohány-utcai községi népiskola III. és IV. oszt. növendékeivel. Vezérli Kugler János vál. tag. b) Szabad- és rendgyakorlatok az V. ker. kir. kath. főgymnasium V. és VI. oszt. növendékeivel. Vezérli Grabovics Leo vál. tag. c) Osztálytornázás a hosszú lovon a főv. IV. ker. reáliskola III. oszt. növendékeivel. Vezérli Keresztessy Sándor vál. tag. Zsingor Mihály, a Magy. Tornatanítók Egylete titkára. Hegedüs Sándor, a Magy. Tornatanítók Egylete elnöke. Tudnivalók: Az egyesület minden tagja kap mérsékelt áru vasuti jegyet, melyre szóló igazolási jegyek még a f. hó 25-éig szétküldetnek. A t. vidéki tagtársak a fővárosban négy napra szabad lakást élveznek. A közgyűlést megelőző napon, tehát július 2-án d. u. 6 órakor a nagy választmány ülést tart, melyre a vidéki vál. tagok ez uton, de külön levélben is meghívotnak. Július 2-án közös vacsorával egybekötött ismerkedési estély tartatik. Kérjük a t. tagtársakat, hogy megjelenésüket legkésőbb f. hó 29-éig sziveskedjenek a „Tornaügy“ szerkesztőjének bejelenteni, valamint hozzáfordulni felvilágosításért minden, a közgyűlés tartásával kapcsolatos ügyre vonatkozólag.

— **Kérelem.** Mindazon tanító-egyesületek és testületek elnökeit, valamint népoktatási tanintézetek igazgatóit, kik a tűz által károsult tanítók segélyezése tárgyában tőlünk gyűjtőívet kaptak, tisztelettel kérjük, hogy ez ívet, akár üresen is, hozzánk (IV. ker. gr. Károlyi-utcai iskola) mielőbb beküldeni sziveskedjenek. — A „Népnevelők Budapesti Egyesületének“ elnöksége.

— **Felszólítás.** Hazánk tantestülete azon tisztelt tagjaihoz, kik a folyó iskolai évben iskolájukban vagy osztályukban iskolatakarékpénztárt kezeltek, azon kéréssel járunk, sziveskedjenek az iskolaév bezárta előtt, vagyis mielőtt a tanulók megtakarított pénzüket, vagy takarékpénztári könyvecskéiket kivesszik, a gyűjtés évi eredményét egybeállítani, és ezt velünk — akár levélben, akár levelező lapon, ha bérmentetlenül is — a következő pontokra felelve, közölni: 1) Mi az iskola neve és jellege? 2) Hány tanuló jár az iskolába vagy az osztályba? 3) Hányan vettek részt a takarékoskodásban? 4) Mennyi a megtakarított összes betét? 5) Mi a kezelő neve és állása? 6) Mily erkölcsi hatást gyakorol intézményünk ügy a gyermekekre, mint a szülőkre? 7) Mióta kezeli az érdekelt az iskolai takarékpénztárt? 8) Tudja-e a kezelő, mire lett a kivett takarékoszeg fordítva? 9) Hol kamatoznak a betétek, a póstatakarékpénztárnál vagy egyebütt? Sziveskedjenek e tudósítást mielőbb az alóli címet alatti megküldeni, hogy az évi jelentéshez szükséges statisztikai adatokat mielőbb összeállíthassuk. Tisztelettel Budapestben, 1887. június 1-jére. Az orsz. magyar gazdasági egyesület iskolatakarékpénztári bizottmánya, (Köztelek.)

— **Nyilvános nyugtázás.** (VI. Kimutatás.) Eperjes, Nagy Károly és Toroczko községek tűz által károsult tanítói számára újabban a következő adományok folytak be: 85. Kecskeméti ev. ref. tanító-egylet gyűjtőívén: Sebestyén Bálint 1 frt. Adám Krisztina, Tóth Lajos, Pesti Pál, Papp Gedeon, Szabó Bálint, Hajdú László, Szabó Sándor, Fekete István, Györffy László, Vargha István, Varga Ilona, Varga Istvánné, Szinok Sándor, H. Kiss Kálmán 50—50 kr. Szom-

bathy Lajos 40 kr. Homonnay István, X., Técsi Zsigmond, N. N., Máthé József, Bánkorsos József. 30—30 kr. ifj. Szabó Sándor 20 kr. Máté József, 10 kr. Összesen 10 frt 50 kr.

86. Dicső Szt. Mártoni áll. felső népiskola gyűjtőívén: Leány-növendékek adománya 6 frt 75, iskola tanulói 3,88, Feketéné Bartal Etel 1 frt Székely János 87 kr. Bayler Marcsa 50 kr. — Összesen 13 frt

87. Horgosi tantestület: 2 frt.

88. Budapest, II. ker. Alsó-főutcz. iskola tantestületének ivén: Priczel János, Grentzner Antal, Kép Sarolta, Semadam Józsa, Stein István, 1—1 frt, Csutor Pálné, Kápolnay Gyula, Hamza Gézané, Hunkár Ilona, 50—50 kr. — Összesen: 7 frt

Szászvárosi felsőbb leányiskola gyűjtőívén: Vajna Sándor, Molnár Etelka, Mézes Julia, 1—1 frt. Pataky Irma, Kiss Lujza, 50—50 kr. Botár Klára 30 kr. Hermann Etelka, Dáné Lenke, Pénteky Blanka, 20—20 kr. — Összesen 4 frt 90 kr. A mai kimutatás összege 37 frt 40 kr. A múlt számban ki volt mutatva: 647 frt 35 kr. és 1 drb. es. k. arany. Az eddigi gyűjtés **főösszege 684 frt 75 kr.** és 1 db. es. k. arany.

Wehner Gyula J.

egyes. alelnök.

— **Riunione Adriatica di Sicurtà** es. k. szab. biztosító társaság Triesztben. a társulat rendes közgyűlése június hó 2-án tartatott meg Triesztben és fontosabb adatait az 1886-iki üzletévről következőkben ismertetjük: I. Életbiztosítók. Ez ágazat műveletei folytonosan emelkedő irányban haladnak, a mennyiben az 1886-ban kötött biztosítások 10.250,273 frt tőke és 15,851 frt járadékra, tehát többre, mint bármely megelőző évben ruhtak. A biztosítási állomány 1886 decz. 31-én 41.804,764 frt tőke és 92,086 frt járadék volt, e szerint tehát tiszta emelkedés 4.927,719 frt, a biztosított tőkán és 10,849 frt a járadékon. Díjakon bevételt 1.755,956 frt, vagyis 160,797 frttal több mint a megelőző évben. Az 1886-iki évben halál és túlélési esetekért 876,737 frt fizettetett ki; ezenkívül 142,184 frt, a december 31-én még liquidálva nem volt halál- és túlélési esetekért tartalékba helyeztetett. A díjtartalék 8.155,216 frt, ezen tételnél a múlt év ellenében 707,825 frt emelkedés mutatkozik. II. Elemi (tűz-szállítmány- és jégkár) biztosítások. Ez ágazat díjbevétele 7.765,144 frtra rugott, viszontbiztosításokért 3.222,195 frt adatott ki. Károkért 1886-ban 5.756,337 frt fizettetett, mely összegből 2.307,011 frt viszontbiztosíték terhére esik. Ezenkívül függőben levő károkért tisztán 207,607 frt helyeztetett tartalékba. A tehermentes díjtartalék tűzbiztosításokért 1.505,080 forint (50 és fél százalék a saját számlára maradt bruttó díj-bevételnek) és szállítmánybiztosításokért 14.686 frt. A későbbi lejáratral bíró díjtárca 17.948,145 frtra rug. Az intézet létezése óta károkért összesen kerek 134 millió frt fizettetett ki. A jégbiztosítási üzlet az elmúlt évben tetemes veszteséget hozott, mely részint a létező s a múlt év végén 550,000 frtra rugó külön jégtartalékból 100,000 frttal és részint a többi ágazatok feleslegéből fedeztetett. Az ez után maradó mérleg-nyeremény 285,093,53, mely összegből alapszabályszerűleg 50.339,71 frt az általános nyeremény tartalékához csatoltatott és az osztalék részvényenként 55 frt. A múlt év december hóban még a tárczában volt 700 drb társulati részvény kibocsátása teljesen lebonyolított és a befizetett részvénytőke emelésén kívül 280,000 frttal (700 részvény á 400 frt) a társulatnak 455.981,15 frtot hozott mely összeg teljesen tartalékba helyeztetett, ugyanis 100,000 forint az életbiztosítási ágazat külön nyeremény-tartalékához és 355,981 forint 15 kr az általános nyeremény tartalékához csatoltatott. Utóbb jelzett alap ez által meghaladja a társulati alapszabályban meghatározott egy millió forintnyi összeget, mi által jövőre az évi nyereményből 20 százalék helyett csak 10 százalék fog az általános nyeremény alaptartalékához csatoltatni. A részvénytőke jelenleg négy millió frt, 1.600,000 frt készpénz befizetéssel. A társulat tartalékai 1886-ban 1.049,906 frt 41 krra emelkedtek és összesen 10.865,164 frtra ruognak, melyek következőleg vannak összeállítva: az életbiztosító ágazat tiszta díjtartaléka 7.257,331 frt, a tűzbiztosítási ágazat díjtartaléka 1.505,080 frt, — a szállítmánybiztosítás netto díjtartaléka 14,686 frt, — a jégbiztosítás különtartaléka 450,000 frt, az A) mérleg árfolyam ingadozási tartalék 186,937 frt, — a B) mérleg árfolyam ingadozási tartalék 161,626 frt, — az életbiztosítási ágazat külön nyereménytartaléka 250,000 frt és az általános nyereménytartalék 1.039,502 frt.

H i r d e t é s e k.

Brünni kelméket

elegáns

nyári öltözetre

3-10 méteres szelvényekben,
minden szelvény 4 bécsi rőf
frt 4.80 igen finom frt 7.—
legfinom. frt 10.50 legeslegfinom.

valódi gyapjuból,

valamint kammgarn és felső-
kabát kelméket, ugyszintén
utazóplaidéket, dbját 4 és 6
ftért, szállít az összeg után-
vétele mellett a szilárd és
jóhírűnek ismert posztógyári
raktár

SIEGEL-IMHOF

Brünn, Ferdinands-gasse Nr. 32,

Magyarázat. Minden szelvény
3.10 mtr. hosszú és 136 cm.
széles, s így teljesen elegendő
egy tökéletes férföltözetre. —
A főntebbi czég ismeretes szil-
lárdtsága és jelentékeny munká-
képessége kezeskedik arról,
hogy csak a legjobb áru, pon-
tosan a vála-ztott minta sze-
rint szállittatik. — Miatán
most igen sok szédelő czég
„brünni árúk“ köpenye alatt
garázdálkodik, ezek ellenében
a főntebbi czég mintákat
küld ingyen és bérmentve.

Huzás már a jövő hónapban.**Kincsem 1 sorsjegy csak 1 forint.****Sorsjegy 11 sorsjegy csak 10 forint.**

Főnyeremény készpénzben

50,000 forint**10.000 ft. 5 000 ft. 20% levon.****4875 pénznyeremény.**

Kincsem-Sorsjegyek kaplatók "A magyar lovaregy-
let sorsjegy-irodájában" Budapest, Váci-útcza 6. sz.
és e lap kiadóhivatalában.

Hirdetéseket

„NÉPNEVELŐK LAPJA“

valamint minden bel- és külföldi hirdlap számára árszabály szerinti
árak mellett elvállal

LANG LIPÓT

nemzetközi hirdetések felvételi irodája
Budapest, V. József-tér 14. sz.

Fogalmazás és csoportosítás a leghatásosabb alakban. —
Fölvilágosítások a bármely esetben legalkalmasabb lapokról és
költségtervezetek a legkészségesebben adatnak.

Nyom. Müller K., ezelőtt Münster K., könyvnyomdájában II. kerület, fő-utczza 20.